

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۳۲

مباحثی در حوزه سیاستگذاری اجتماعی

گزارش جهانی نشاط در سال ۲۰۱۳

دی ماه ۱۳۹۴

دفتر مطالعات رفاه اجتماعی

معاونت رفاه اجتماعی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

گزارش جهانی نشاط ملتها در سال ۲۰۱۳ همراه با فهرستی از رضایتمندی ملل مختلف جهان از شرایط آنان منتشر شده است. این دومین گزارش در مورد احساس نشاط شهروندان در یکصد و پنجاه و شش کشور جهان است که به سفارش شبکه راه‌های توسعه پایدار سازمان ملل و با حمایت بان کی مون، دبیرکل سازمان، و توسط پژوهشگران تعدادی از موسسات تحقیقاتی در آمریکا، کانادا و بریتانیا و کارشناسان سازمان ملل تهیه و منتشر شده است. در تهیه این گزارش، کارشناسان و محققان برجسته در زمینه اقتصاد، روانشناسی، آمار و تحلیل داده‌های آماری مشارکت داشته‌اند و هدف اصلی از تدوین آن، سنجیدن احساس رفاه مردم در کشورهای مختلف بوده است.

این گزارش نشان می‌دهد که در مجموع، مردم کشورهای مرفه‌تر بیش از اهالی کشورهای فقیر از زندگی خود راضی هستند و احساس نشاط می‌کنند، اما درآمد سرانه بالاتر لزوماً به معنی احساس نشاط بیشتر نیست و در این زمینه عوامل دیگری مانند برخورداری از امنیت، آزادی سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و البته روند بهبودی شرایط اقتصادی هم بر درجه نشاط مردم و رضایت از شرایط زندگی‌شان تاثیر مثبت دارد.

هدف از اجرای طرح‌هایی مانند گزارش جهانی نشاط تلاش برای یافتن راهکارهایی است که علاوه بر بهبود شرایط اقتصادی، عوامل دیگر موثر بر احساس رضایتمندی مردم را نیز مورد توجه قرار دهد و راهکارهایی را برای افزایش رفاه مادی و روحی به دست آورد. سابقه این اندیشه به سخنرانی جیگمه سنگیه وانگچوک^۱، پادشاه سابق بوتان باز می‌گردد که در سخنانی در سال ۱۹۷۲،

^۱ Jigme Singye Wangchuck

مفهوم "اقتصاد شادی"^۱ را مطرح کرد. از زمانی که مفهوم «اقتصاد شادی» وارد متون اقتصادی شده است، برخی از اقتصاددانان سعی می‌کنند در چارچوب آن، به این پرسش پاسخ دهند که چرا به‌رغم پیشرفت دهه‌های گذشته جوامع و اقتصادها، جوامع ناشادتر از گذشته هستند؟ معرفی این شاخص در سطح جهان، به نوعی نشان‌دهنده نوعی گردش نظری از مسایل عینی رفاه اجتماعی به سمت مسایل ذهنی رفاه می‌باشد که خود اهمیت و وزن بیشتر شاخص‌های ذهنی را در سال‌های اخیر نشان می‌دهد.

گزارش جهانی نشاط در سال ۲۰۱۳، تلاش نموده است جایگاه کشورهای جهان را در دو مقطع زمانی ۲۰۰۷ و ۲۰۱۲ مورد بررسی قرار داده و میزان کاهش و افزایش این شاخص را برای هر کشور نشان دهد. در این گزارش ابتدا مفهوم شادی به‌طور خلاصه مورد بررسی قرار گرفته، سپس به اهمیت سلامت روان و عوامل مخاطره‌آمیز و محافظت‌کننده سلامت روان پرداخته شده، در ادامه جایگاه کشورها بر اساس شاخص نشاط مورد بررسی قرار گرفته و در انتها میزان اثر مثبت و منفی عوامل موثر بر نشاط نشان داده شده است.

World happiness Report

عنوان: گزارش جهانی نشاط در سال ۲۰۱۳؛

تهیه‌کنندگان: تقی طزری، محمد حسین یوسف بیگی؛ ناظر علمی: احد رستمی؛ ناظر چاپ: ابراهیم نجار؛ چاپ: تکثیر سادات

کلید واژه‌ها: شادی، نشاط، بهزیستی روانی، رضایت از زندگی، خوشبختی.

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛ معاونت رفاه اجتماعی؛ دفتر مطالعات رفاه اجتماعی

شماره گزارش: ۳۲؛ تاریخ انتشار: دی ماه ۱۳۹۴

^۱ The economics of happiness or happiness economics

فهرست مطالب

۱	چکیده
۳	فهرست جداول
۴	مفهوم شادی
۷	سلامت روان و شادی
۱۰	داده‌های جهانی شاخص نشاط
۱۳	عوامل موثر بر نشاط در کشورهای مختلف
۱۴	جمع بندی
۱۵	گزارشات منتشر شده معاونت رفاه اجتماعی

فهرست جداول

۹	جدول شماره ۱: عوامل خطرزا و عوامل محافظت کننده سلامت روان
۱۱	جدول شماره ۲: رتبه بندی نشاط کشورها در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۲
۱۳	جدول شماره ۳: رگرسیون میانگین نشاط در میان کشورها در سال ۲۰۱۲

فهرست نمودارها

۱۰	نمودار شماره ۱: درصد هزینه سلامت روان از GDP در سال ۲۰۱۳
۱۳	نمودار شماره ۲: میزان شاخص نشاط به تفکیک مناطق مختلف جهان

مفهوم شادی

شادی یک آرزو برای هر انسانی است و می‌تواند به عنوان ابزار پیشرفت اجتماعی تلقی شود.

مشکل اصلی در زمینه مفهوم شادی، تلقی آن به دو شیوه متفاوت است:

در روش اول، شادی به معنای احساس به کار گرفته می‌شود مانند سوال "آیا شما دیروز شاد بودید؟"

در روش دوم، شادی نوعی ارزیابی است. به عنوان مثال "آیا شما در زندگی خود، فرد شادی هستید؟"

در پاسخ به این سوال که چه چیزی مردم را شاد می‌کند پاسخ‌های متعددی ارائه شده است. اقتصاددان‌ها ادعا می‌کنند که پاسخ آن در درآمد و مصرف بالا می‌باشد. جامعه‌شناسان بر کیفیت حمایت اجتماعی تاکید می‌کنند مانند شبکه خانوادگی و دوستان (سرمایه اجتماعی). روان‌شناسان بر اهمیت شخصیت و سلامت روانی تاکید می‌کنند. بسیاری از فلاسفه اخلاق و رهبران دینی نیز معتقدند که تقوا و پاکدامنی، رمز شادی است.

زمانی که از شادی به عنوان یک احساس یاد می‌شود، اغلب مترادف با واژه کیفیت زندگی و یا بهزیستی یا سعادت‌مندی است. «شادی، میزان ارزیابی مثبت فرد از کیفیت زندگی اش در سال‌های گذشته عمرش می‌باشد به عبارت دیگر فرد چقدر عمر طی شده‌اش را دوست دارد.» بر اساس تعاریف ارائه شده، شادکامی معادل خوشبختی است و عبارت است از احساس قابل قبول و خوشایند یا وضعیتی روحی که در اثر بخت مساعد حاصل می‌شود. همچنین خوشبختی معادل سعادت در نظر گرفته می‌شود که در این معنا برآیند یا حاصل شرایط یا حالاتی است که فرد در آنها احساس لذت کرده و شادی و شادمانی به دست می‌آورد. از نظر علوم روانی-اجتماعی شادکامی با احساس رضایت از زندگی (یا آن چه که اخیراً در متون روان‌شناسی از آن به عنوان

احساس ذهنی بهزیستی^۱ یاد می‌شود) و نیز با شرایط زندگی یا کیفیت زندگی ارتباط دارد و چنین تعریف می‌شود: احساس لذت بردن از زندگی به طور ذهنی.»

«شادی یکی از ابعاد اصلی تجربه انسان من جمله خلق و خوی مثبت، رضایت از زندگی و شناخت هایی از قبیل خوش بینی و عزت نفس به شمار می‌رود. همه ما افرادی را که شاد هستند به عنوان افرادی شاد کام می‌شناسیم.» آرگایل^۲ اظهار داشته است که «همه این‌ها را می‌توان با یک سوال اندازه گرفت. اما مقیاس‌های فاصله‌ای و کمی مزیت دارند، زیرا که پایایی درونی بالایی دارند، در طول زمان ثابت هستند و در مقابل مقیاس‌های دیگر، معتبر هستند.»

شادی یک حالت هوشیاری ذهن و یک قضاوت سراسری است، به این دلیل به وسیله پرسش، قابلیت اندازه‌گیری دارد. بنابراین در پیمایش‌های بزرگ مقیاس^۳ قابل ارزیابی است. درجه و جهت شادی از ارزیابی «شادی سال‌های زندگی^۴» جمع می‌شود. اگرچه برخی شادی را حالتی گذرا مانند شانس^۵ و سرخوشی^۶ و مانند اینها خوانده‌اند، اما شادی در این احساس‌ها نیست بلکه میزان استحکام آن بعد از گذشت حداقل یک سال بسیار زیاد است. در کل شادی، درجه قضاوت‌های افراد است از تمام کیفیت زندگی‌شان به عنوان یک کلیت مطلوب. به عبارت دیگر: افراد دوست دارند که زندگی‌شان آن گونه باشد. شواهدی وجود دارد که ارزیابی «کلی^۷» در ارزیابی‌های خاص‌تر زندگی [بخش‌های مختلف زندگی مانند شغل و همسر و مسکن و....] شکل می‌گیرد، مخصوصاً در حالت انفعالی و شناختی یک فرد. این ارزیابی‌ها به عناصر سازنده شادی اشاره دارد.

^۱ Well-being

^۲ Argyle

^۳ Large-scale surveys

^۴ Happy life-years

^۵ Luck

^۶ Ecstasy

^۷ Overall

عنصر انفعالی درجه‌ای از نتایج گوناگون تجربیات مطلوب یک فرد است و به عنوان سطح لذت جویی^۱ نامیده می‌شود. عنصر شناختی شامل درجه‌ای است که افراد احساس می‌کنند که به آرزوهایشان که ناشی از نیازهای درونی و ارزش‌های اجتماعی است رسیده‌اند، که از آن به عنوان رضایت^۲ نام برده‌اند. کیفیت زندگی معمولاً بوسیله شرایط زندگی خوب افراد اندازه‌گیری می‌شود؛ شاخص‌های رایج، شرایط بیرونی و توانایی‌های درونی را به طور جداگانه‌ای رسیدگی می‌کند. شادی دلالت بر آن دارد که مردم واقعاً چگونه رشد^۳ می‌کنند. شادی یک ارزیابی کلی از زندگی را فراهم می‌کند و بازتاب آشکار «تناسب»^۴ شرایط بیرونی و توانایی‌های درونی است. با این فرض شادی بهترین نتیجه در دسترس برای مقایسه است.

نتایج مطالعات نشان می‌دهد که سلامت روان، مهمترین عامل خوشبختی فردی است. حدود ۱۰ درصد از جمعیت جهان از افسردگی‌های بالینی یا اختلالات اضطرابی رنج می‌برند. این اختلالات بزرگترین علت ناتوانی و غیبت از کار به شمار می‌روند که هزینه‌های زیادی را در شرایط فلاکت اقتصادی به بار می‌آورند.

طیف وسیعی از شواهد ارائه شده نشان می‌دهد افرادی که احساس شادی بیشتری دارند، رضایت بیشتری از زندگی دارند و افرادی که در جوامع شادتر زندگی می‌کنند، به احتمال زیاد هم در زمان حاضر و هم در آینده سالم‌تر و مولدتر^۵ خواهند بود و ارتباط بیشتری با جامعه خواهند داشت. این مزایا به نوبه خود به نفع خانواده، محل کار و اجتماعات آنها خواهد بود.

^۱ Hedonic level
^۲ Contentment
^۳ Flourish
^۴ Fit
^۵ Productive

شادی، از این پتانسیل برخوردار است که اثرات مثبت گلوله برفی^۱ در جامعه ایجاد کند. تحقیقات متعدد نشان داده‌اند افرادی که شادتر هستند، به احتمال زیاد می‌توانند شادی را به افرادی که در اطراف آنها هستند، منتقل کنند و در نتیجه شبکه‌هایی از افراد شاد را به وجود بیاورند. همچنین مشخص شده است کسانی که توسط افراد شاد احاطه شده‌اند، در آینده شادتر خواهند بود. شادی همچنین می‌تواند اثرات بلندمدت بر کیفیت روابط افراد داشته باشد. لوهمان^۲ و همکاران (۲۰۱۳) نشان دادند افراد مجردی که از زندگی خود رضایت بالایی دارند، به احتمال زیاد در سال‌های آتی ازدواج می‌کنند و در صورت ازدواج، کمتر احتمال دارد که طلاق بگیرند و از همدیگر جدا شوند.

سلامت روان و شادی

سلامت روان یا بهزیستی روانی به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از ظرفیت فردی برای داشتن یک زندگی کامل می‌باشد و دربرگیرنده توانایی آموزش، کار و پیگیری اوقات فراغت و تصمیم‌گیری روزمره در مورد آموزش، کار، خانه‌داری یا دیگر تصمیمات می‌باشد. اجماع^۳ دیرینه نیز وجود دارد که شادی نشان دهنده هدف نهایی زندگی است و معتبرترین ابزار اندازه‌گیری بهزیستی و رفاه است.

مفهوم اساسی در نظریه روان‌شناسی مثبت‌گرا در باره شادکامی و سعادت آدمی، زندگی کامل است. بر اساس دیدگاه سلیگمن^۴ (۲۰۰۲) زندگی کامل ترکیب سه زندگی خوب^۵ است. این سه زندگی خوب که به تعبیری مسیرهای دستیابی به شادمانی و خشنودی از زندگی هستند عبارتند از:

^۱ snow ball
^۲ Luhman
^۳ Consensus
^۴ Seligman
^۵ good life

۱- زندگی لذت بخش و شاد^۱: زندگی شادمانه آن نوع زندگانی است که فرد در آن با تمسک به هیجان‌های مثبت درباره گذشته، حال و آینده، سعادت‌مندی را پی می‌گیرد. مشخصه زندگی شادمانه هیجان‌های مثبت است و به رویکرد لذت‌گرایانه^۲ زندگی خوب نزدیک است.

۲- زندگی با اشتیاق(درگیرانه)^۳: این نوع دیگری از زندگی است که پیچیده‌تر از زندگی شادی بخش است. بر خلاف لذت‌های زود گذر که مبتنی بر احساس هستند، عوامل خوشنود کننده گروهی از هیجان‌های مثبت درباره حال هستند که بر فعالیت‌هایی مثل کوه رفتن، ورزش کردن، بازی و ... اتکا دارند. ویژگی اصلی مسرت بخش‌ها آن است که این فعالیت‌ها انسان را کاملاً غرق خود کرده و به نوعی از خود بی خود می‌سازند به گونه‌ای که گذشت زمان را احساس نمی‌کنیم. این فعالیت‌ها موجب بروز حالتی می‌شوند که در متون روان‌شناسی مثبت‌گرا از آن به عنوان غرقه‌گی یاد کرده اند(چیکزنت میهای^۴، ۲۰۰۰).

۳- زندگی با معنا^۵: سومین نوع زندگی از نظر روان‌شناسان مثبت‌گرا، داشتن قصد یا معنی و دنبال کردن هدفی خاص در زندگی است. این نوع زندگی شامل استفاده از توانمندی‌ها و استعدادها به منظور پیوستن به چیزی است که فرد به آن ایمان دارد و آن را بزرگتر از خودش می‌داند. در این زمینه به ویژه نهادهای اجتماعی مفهوم می‌یابند نهادهایی که در این نحله به آنها نهادهای خوب گفته می‌شود، مانند مذهب، خانواده، اجتماع و ملت.

سلامت روانی، کارکردهای روانی موفق است که نتیجه آن فعالیت‌های مثمرتر، روابط رضایت بخش اجتماعی با دیگران و توانایی سازگاری با تغییرات و مقابله با ناگواری هاست. از دیر باز سلامت روانی بعنوان یک هیجان یا عاطفه مثبت مثل احساس شادی و نشاط و همراه با صفات

^۱ a pleasant life

^۲ hedonic approach

^۳ a engagement life

^۴ Chy kznt Mihai

^۵ a meaning life

شخصیتی مثبتی چون منابع و توانمندی‌های روان‌شناختی عزت نفس، قدرت تسلط و چیرگی بر محیط و شرایط، تاب‌آوری (توانایی شکست‌ناپذیری و سالم بیرون آمدن از سختی‌ها و مصائب) تلقی شده است. روان‌شناسان شش مقوله را بعنوان جنبه‌های مثبت سلامت روانی برشمرده‌اند: نگرش نسبت به خود (شناخت خویشتن)، تلاش برای خودشکوفایی، خودجوشی و استقلال، درک صحیح واقعیت، یکپارچگی کارکردهای روان‌شناختی، و تسلط بر محیط.

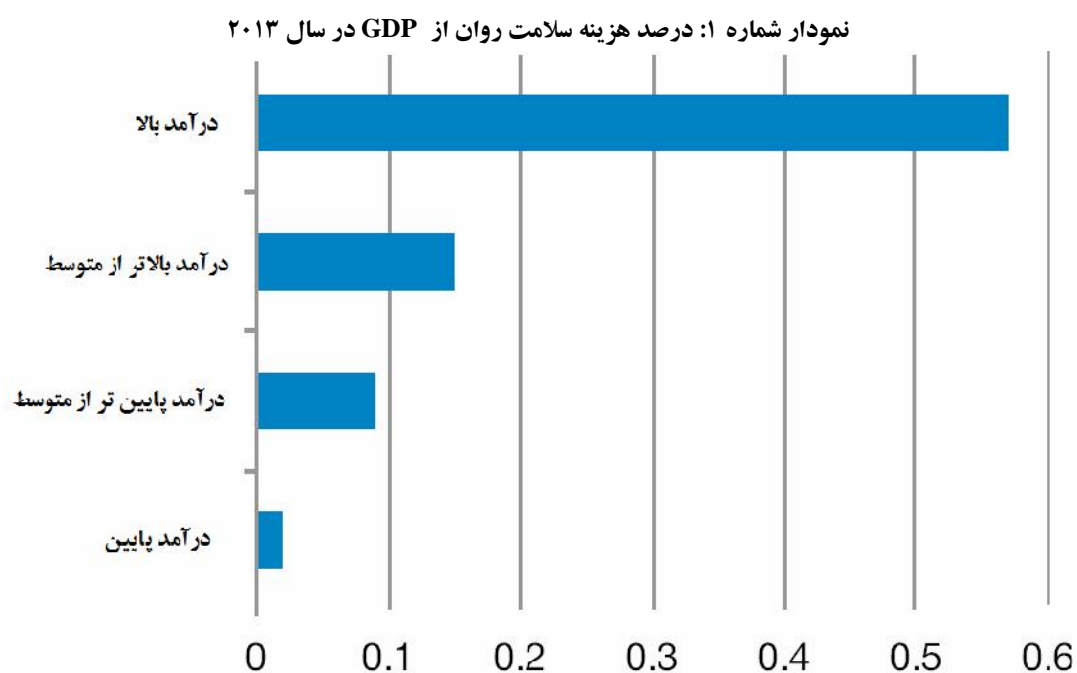
در حال حاضر بیماری‌های روانی یک مساله بزرگ برای تمامی جوامع است و علت اصلی بدبختی و فلاکت در دنیا به شمار می‌رود. هزینه‌های اقتصادی ناشی از این بیماری‌ها نیز برای اقتصاد کشورها بسیار زیاد می‌باشد. جدول شماره یک، عوامل مخاطره‌آمیز و عوامل محافظت‌کننده از سلامت روان را در سه سطح ویژگی‌های فردی، شرایط اجتماعی و شرایط محیطی نشان داده است:

جدول شماره ۱: عوامل خطرزا و عوامل محافظت‌کننده سلامت روان

سطح تبیین	عوامل مخاطره‌آمیز	عوامل محافظت‌کننده
ویژگی‌های فردی	عزت نفس پایین	عزت نفس، اعتماد
	عدم بلوغ عاطفی	توانایی مدیریت استرس و سختی
	مشکل در برقراری ارتباط	مهارت‌های ارتباطی
	بیماری‌های جسمی، سوء مصرف مواد	سلامت جسمی، تناسب اندام
شرایط اجتماعی	تنهایی، محرومیت	حمایت اجتماعی خانواده و دوستان
	والدین اهمال‌کار، تضاد خانوادگی	والدین مناسب، تعامل خانوادگی
	قرار گرفتن در معرض خشونت، سوء استفاده	امنیت فیزیکی و اطمینان
	درآمد پایین و فقر	امنیت اقتصادی
	مشکلات و شکست در تحصیل	تحصیل در مدرسه
	فشار کاری، بیکاری	رضایت و موفقیت در کار
عوامل محیطی	دسترسی نامناسب به خدمات عمومی	برابری در دسترسی به خدمات
	بی‌عدالتی و تبعیض	عدالت اجتماعی، مدارا، یکپارچگی ^۱
	جنگ و بدبختی	امنیت فیزیکی و اطمینان

^۱ Integration

نمودار شماره یک، میزان هزینه‌های صرف شده برای سلامت روان در کشورهای مختلف بر اساس شاخص درصد هزینه سلامت از GDP را در سال ۲۰۱۳ نشان می‌دهد. این نمودار نشان می‌دهد که کشورهای با درآمد بالا، درصد بیشتری از GDP خود را صرف سلامت روان می‌کنند و برعکس، کشورهای با درآمد پایین، درصد بسیار کمی از GDP خود را صرف سلامت روان می‌کنند.

داده‌های جهانی شاخص نشاط

اولین گزارش نشاط جهانی، گسترده‌ترین مجموعه داده‌های در دسترس را ارائه می‌کند. این گزارش به خاطر رتبه‌بندی متوسط ارزیابی زندگی به خصوص در سطح ملی و بر اساس داده‌های نظرسنجی موسسه گالوپ در فاصله سال‌های ۲۰۰۵-۲۰۱۱ توجه زیادی را به خود جلب کرده است.

جدول شماره دو، رتبه‌بندی کشورهای دنیا را بر اساس درجه شاخص نشاط آنها نشان می‌دهد. با توجه به اینکه تعداد کشورهای مورد بررسی در این مطالعه زیاد می‌باشد، در بالای جدول، آمار

مربوط به ۵ کشور اول دنیا از حیث شاخص نشاط گزارش شده و در ادامه جدول، آمار مربوط به شاخص نشاط کشورهای منطقه و ایران آمده است.

جدول شماره ۲: رتبه‌بندی نشاط کشورها در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۲

ردیف	نام کشور	نمره نشاط	رتبه	میزان تغییرات در نمره نشاط نسبت به سال ۲۰۱۰
۱.	دانمارک	۷,۶۹۳	۱	-۰,۲۳۳
۲.	نروژ	۷,۶۵۵	۲	۰,۲۶۳
۳.	سوئیس	۷,۶۵۰	۳	۰,۳۰۳
۴.	هلند	۷,۵۱۲	۴	۰,۰۵۴
۵.	سوئد	۷,۴۸۰	۵	۰,۱۷۱
۶.	امارات متحده عربی	۷,۱۴۴	۱۴	۰,۴۱۰
۷.	عمان	۶,۸۵۳	۲۳	-
۸.	قطر	۶,۶۶۶	۲۷	-
۹.	کویت	۶,۵۱۵	۳۲	۰,۴۴۰
۱۰.	عربستان سعودی	۶,۴۸۰	۳۳	-۰,۶۹۲
۱۱.	قزاقستان	۵,۶۷۱	۵۷	۰,۰۷۴
۱۲.	ترکمنستان	۵,۶۲۸	۵۹	-
۱۳.	ازبکستان	۵,۶۲۳	۶۰	۰,۳۹۰
۱۴.	اردن	۵,۴۱۴	۷۴	-۰,۵۲۸
۱۵.	ترکیه	۵,۳۴۵	۷۷	۰,۱۷۱
۱۶.	بحرین	۵,۳۱۲	۷۹	-
۱۷.	پاکستان	۵,۲۹۲	۸۱	-۰,۲۱۴
۱۸.	قرقیزستان	۵,۰۴۲	۸۹	۰,۳۷۲
۱۹.	لبنان	۴,۹۳۱	۹۷	-۰,۱۴۰
۲۰.	عراق	۴,۸۱۷	۱۰۵	
۲۱.	ایران	۴,۶۴۳	۱۱۵	-۰,۶۷۷
۲۲.	آذربایجان	۴,۶۰۴	۱۱۶	-۰,۰۴۵
۲۳.	تاجیکستان	۴,۳۸۰	۱۲۵	-۰,۱۴۲
۲۴.	ارمنستان	۴,۳۱۶	۱۲۸	-۰,۲۶۹

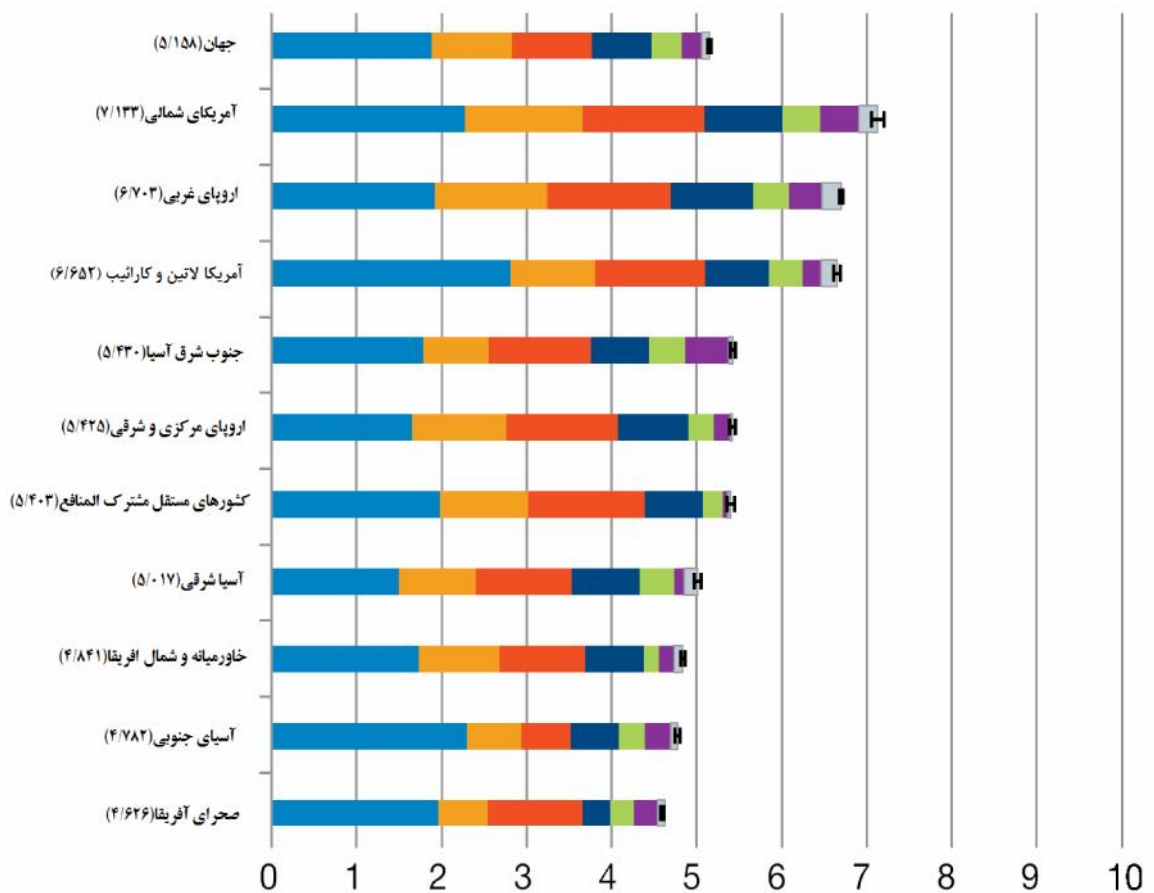
ردیف	نام کشور	نمره نشاط	رتبه	میزان تغییرات در نمره نشاط نسبت به سال ۲۰۱۰
۲۵	مصر	۴,۲۷۳	۱۳۰	-۱,۱۵۳
۲۶	گرجستان	۴,۱۸۷	۱۳۴	۰,۴۹۶
۲۷	یمن	۴,۰۵۴	۱۴۲	-۰,۴۲۴
۲۸	افغانستان	۴,۰۴	۱۴۳	-۰,۰۱۱
۲۹	سوریه	۳,۸۹۲	۱۴۸	-

بر اساس داده‌های این گزارش و رتبه‌بندی انجام شده، ایران با کسب نمره ۴,۶۴۳ رتبه ۱۱۵ را در بین ۱۵۶ کشور جهان کسب کرده است. در این رتبه‌بندی، کشور دانمارک با امتیاز ۷,۶۹۳ و کشور نروژ با امتیاز ۷,۶۵۵ رتبه اول و دوم را در شاخص نشاط به دست آورده‌اند. در بین کشورهای منطقه نیز، کشور امارات متحده عربی با نمره ۷,۱۴۴، رتبه اول کشورهای منطقه و رتبه ۱۴ جهانی را کسب کرده است. بدترین وضعیت نشاط در بین کشورهای منطقه متعلق به سوریه می‌باشد که نمره آن ۳,۸۹۲ می‌باشد و رتبه ۱۴۸ را به خود اختصاص داده است.

ارزیابی داده‌ها در فاصله سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۱۲ نشان می‌دهد که امتیاز شاخص نشاط ایران با کاهش ۰,۶۷۷ مواجه شده است و وضعیت این شاخص در حال حاضر نسبت به سال ۲۰۰۷ بدتر شده است. بیشترین کاهش میزان این شاخص در فاصله سال‌های مذکور، متعلق به کشور مصر است که کاهش ۱,۱۵۳ را تجربه کرده است و بیشترین رشد میزان این شاخص متعلق به کشور آنگولا است که رشد ۱,۴۳۸ امتیازی را تجربه کرده است. بیشترین رشد این شاخص در بین کشورهای منطقه متعلق به کشور گرجستان است که رشد امتیاز این شاخص ۰,۴۹۶ می‌باشد.

در نمودار شماره دو، میزان شاخص نشاط به تفکیک مناطق مختلف جهان گزارش شده است. بیشترین مقدار این شاخص مربوط به آمریکای شمالی (۷,۱۳۳) و اروپای غربی (۶,۷۰۳) و کمترین میزان این شاخص متعلق به صحرای باختری آفریقا (۴,۶۲۶) و آسیای جنوبی (۴,۷۸۲) می‌باشد. شاخص جهانی نشاط نیز (۵,۱۵۸) می‌باشد.

نمودار شماره ۲: میزان شاخص نشاط به تفکیک مناطق مختلف جهان

عوامل موثر بر نشاط در کشورهای مختلف

در یک بررسی به عمل آمده از عوامل موثر بر نشاط در کشورهای مختلف در سال ۲۰۱۲، شش متغیر مهم شناسایی و در جدول شماره سه، گزارش شده است:

جدول شماره ۳: رگرسیون میانگین نشاط در میان کشورها در سال ۲۰۱۲

اثر منفی	اثر مثبت	متغیرهای مستقل
۰,۰۰۸	۰,۰۱۱	لگاریتم سرانه GDP
۰,۰۴۶	۰,۰۵۹	حمایت اجتماعی
۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	امید به زندگی سالم در بدو تولد
۰,۰۴۷	۰,۰۴۴	آزادی انتخاب زندگی
۰,۰۳۰	۰,۰۳۶	فعالیت‌های خیرخواهانه
۰,۰۲۶	۰,۰۳۸	درک فساد

داده‌های موجود در جدول شماره سه، نشان دهنده میزان اثر متغیرهای شش گانه بر نشاط در بین کشورهای دنیا می‌باشد. بر اساس این داده‌ها، بیشترین اثر مثبت متعلق به متغیر حمایت اجتماعی و

کمترین اثر مثبت مربوط به متغیر امید به زندگی سالم در بدو تولد می‌باشد. نکته جالب توجه آن است که متغیر درک فساد نسبت به متغیر سرانه GDP تاثیر بیشتری بر نشاط دارد. لذا می‌توان گفت نگرش‌های مردم و برداشت‌های آنها از واقعیات و پدیده‌های جامعه مانند فساد، نسبت به وضعیت اقتصادی و بهبود در متغیرهای اقتصادی تاثیر بیشتری بر روی نشاط دارد.

جمع بندی

بر اساس اطلاعات این گزارش، وضعیت شاخص نشاط در ایران طی سال‌های اخیر با وضعیت نامناسبی همراه بوده است به نحوی که میزان این شاخص طی سال‌های ۱۲-۲۰۰۷ با کاهش مواجه شده است. ایران در بین کشورهای منطقه و جهان، وضعیت نامناسبی دارد (رتبه ۱۱۵ جهان). نکته جالب توجه در بین کشورهای منطقه، بالا بودن شاخص نشاط در بین کشورهای نفت خیز است. در حال حاضر کشور امارات متحده عربی از نظر شاخص نشاط، جایگاه اول منطقه و رتبه ۱۴ جهانی را در اختیار دارد، بعد از این کشور، به ترتیب قطر (رتبه ۲۷)، کویت (رتبه ۳۲) و عربستان سعودی (رتبه ۳۳) قرار گرفته‌اند که همگی کشورهای نفت خیز و با درآمد سرانه بالا هستند. هر چند نقش درآمد سرانه در نشاط در مقایسه با سایر متغیرها کمتر است، ولی از میزان تاثیر آن نمی‌توان چشم‌پوشی کرد. از سوی دیگر اهمیت متغیرهای ذهنی مانند درک فساد و آزادی انتخاب در زندگی در شاخص نشاط، زیاد و قابل توجه می‌باشد و این خود نشان دهنده نوعی حرکت از شاخص‌های عینی رفاه به شاخص‌های ذهنی می‌باشد و از سوی دیگر نشان از محوریت انسان در فرایند توسعه دارد.

گزارشات منتشر شده معاونت رفاه اجتماعی

۱. وضعیت فقر و نابرابری در ایران در دوره ۸ ساله ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (آذرماه ۹۲)
۲. نقدی بر واگذاری بیمه‌های درمان به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ (دفتر بیمه‌های سلامت) (آذرماه ۹۲)
۳. نقدی بر ادغام سازمان‌های بیمه‌گر در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: تجربه سایر کشورها؛ (دفتر بیمه‌های سلامت) (آذرماه ۹۲)
۴. نقد و بررسی داده‌های سالنامه آماری در حوزه آسیب‌های اجتماعی؛ (دفتر امور آسیب‌های اجتماعی) (دیماه ۹۲)
۵. تحلیل محتوای اخبار آسیب‌های اجتماعی در رسانه‌ها؛ (دفتر امور آسیب‌های اجتماعی) (دیماه ۹۲)
۶. بررسی وضعیت طلاق در کشور بین سال‌های ۸۴ و ۹۱؛ (دفتر امور آسیب‌های اجتماعی) (دیماه ۹۲)
۷. نگاهی به گفتمان رهبر معظم انقلاب پیرامون سبک زندگی، تعاون و اقتصاد مقاومتی؛ (دفتر امور آسیب‌های اجتماعی) (دیماه ۹۲)
۸. توانمندسازی خانوارهای ساکن در محله‌های فقیرنشین همگام با هدفمندسازی یارانه‌ها؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (بهمن ماه ۹۲)
۹. برنامه راهبردی کاهش فقر در ایران؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (اسفند ۹۲)
۱۰. طرح جامع ظرفیت‌سازی سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (اسفند ۹۲)
۱۱. برنامه یارانه خوراک در آمریکا (SNAP)؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (اسفند ۹۲)
۱۲. مشروط‌سازی دریافت یارانه نقدی به انجام آزمایشات رایگان پزشکی؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (اردیبهشت ماه ۹۳)
۱۳. پتانسیل تحقق نیافته ایران، مخزن استعدادهای بهره‌بردار نی‌شده؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (خرداد ماه ۹۳)
۱۴. نگاهی به پدیده سوء مصرف مواد مخدر در ایران؛ (دفتر امور آسیب‌های اجتماعی) (خرداد ماه ۹۳)
۱۵. شکل‌گیری دولت رفاه و سرمایه‌داری هماهنگ در ژاپن و آلمان؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (تیرماه ۹۳)
۱۶. مشارکت اجتماعات محلی در شناسایی فقرا؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (تیرماه ۹۳)
۱۷. نگاهی به شاخص جهانی گرسنگی و وضعیت ایران؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (تیرماه ۹۳)

۱۸. طراحی پرسشنامه برای شناسایی خانوارهای فقیر؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (مرداد ماه ۹۳)
۱۹. شاخص رشد و تکامل کودک ۲۰۱۲: پیشرفت ها، چالش ها و نابرابری؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (مرداد ماه ۹۳)
۲۰. بررسی پدیده خودکشی در ایران؛ (دفتر امور آسیب های اجتماعی) (شهریور ماه ۹۳)
۲۱. شاخص امنیت غذایی جهانی سال ۲۰۱۴؛ (معاونت رفاه اجتماعی) (شهریور ماه ۹۳)
۲۲. برنامه های حمایت اجتماعی در ترکیه؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (مهر ماه ۹۳)
۲۳. اندازه گیری وسعت و اجزای فقر کودکان با روش فقر چند بعدی؛ (معاونت رفاه اجتماعی با همکاری سازمان بهزیستی کشور) (آبان ماه ۹۳)
۲۴. نقش سازمان اشتغال در خارج از کشور فیلیپین و مقررات استخدام و اشتغال کارگران در خارج از کشور؛ (معاونت رفاه اجتماعی با همکاری معاونت اشتغال و کارآفرینی) (آذر ماه ۹۴)
۲۵. رتبه بندی سازمان بهزیستی از نظر شاخص های توانمندی زنان سرپرست خانوار کشور؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (مرداد ماه ۹۳)
۲۶. اشتغال عمومی؛ راهکار مقابله با بیکاری در شرایط رکود تورمی؛ (معاونت رفاه اجتماعی با همکاری معاونت اشتغال و کارآفرینی) (اردیبهشت ماه ۹۴)
۲۷. برنامه مشاغل عمومی در آفریقای جنوبی؛ (معاونت رفاه اجتماعی) (خرداد ماه ۹۴)
۲۸. حمایت اجتماعی در جهان: حمایت اجتماعی از کودکان؛ (دفتر بیمه های اجتماعی) (تیر ماه ۹۴)
۲۹. بررسی شاخص موفقیت لگاتوم در سال ۲۰۱۴ و مقایسه وضعیت ایران با کشورهای منطقه؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (مهر ماه ۹۴)
۳۰. بررسی شاخص پیشرفت اجتماعی در سال ۲۰۱۴؛ (دفتر مطالعات رفاه اجتماعی) (آبان ماه ۹۴)
۳۱. الزامات تدوین برنامه ششم توسعه؛ (دفتر بیمه های سلامت) (آبان ماه ۹۴)